

Vedlegg 4: Om tverrfaglig spesialisert rusbehandling

Behandlingstilbudene til mennesker med rusmiddellidelser i Norge, har gjennom opprettelsen av Tverrfaglig spesialisert behandling (TSB) vært gjenstand for en kraftig utvikling siden 2004. Det har blitt investert i utvikling av forskningsbasert kunnskap, nasjonale faglige veiledere, retningslinjer og råd. Helsepersonell har fått økt kompetanse på hvilke behandlingsmetoder og tiltak pasientgruppene trenger, og feltet har særlig utviklet seg gjennom tverrfaglig samarbeid mellom leger, sykepleiere, psykologer, vernepleiere og sosionomer. Psykologer har siden før opprettelsen av TSB, utviklet og forbedret sin spesialistutdanning for psykologer som jobber med rus- og avhengighetsproblematikk. Det er svært viktig at det også i fremtiden legges til rette for at denne kompetansen videreføres og videreutvikles. Det har skjedd store fremskritt innen utrednings- og behandlingsmetoder og psykologspesialister spiller viktige roller når det gjelder å sikre tilgangen til evidensbasert behandling.

Overføringen av ansvaret for behandling av rusmiddellidelser til de regionale helseforetakene og etableringen av et eget fagområde, har gitt en spesielt sårbar gruppe pasientrettigheter på lik linje med andre pasienter. Det er svært viktig at dette ikke reverseres gjennom å flytte dette ansvaret tilbake til kommunehelsetjenesten. Ansvaret for barn og unge med rusmiddelrelaterte lidelser skal nå overføres til spesialisthelsetjenesten. Fremtidig organisering må ikke stå i veien for at barn og unge får tilgang til den spesialiserte kompetansen som har vært utviklet innen TSB etter 2004. Derimot er det viktig at disse pasientene også i fremtiden sikres individuelt tilpassede behandlingsforløp, der både døgnopphold, avgiftning og poliklinisk behandling er tilgjengelig når det trengs. Satsingen på FACT der god samhandling mellom tjenester blant annet har ført til færre innleggelses, mindre tvangsbruk og høyere brukertilfredshet, må også videreføres med satsing på kvalitetsarbeid, implementeringsstøtte og forskning¹.

Riksrevisjonen publiserte i 2025 en rapport som slo fast at myndighetene ikke har sørget for at personer med psykisk lidelse kombinert med ruslidelse får den hjelpen de trenger. Riksrevisjonen benyttet sitt mest kraftfulle kritiske nivå når de slo fast at denne pasientgruppen ikke får den hjelpen de trenger i form av behandling, aktivitet og oppfølging².

De tilbudene som har blitt utviklet innen TSB gjennom over 20 år må videreføres og forsterkes. Det må jobbes videre med å tydeliggjøre ansvarsforhold i møte med disse pasientene, slik at de unngår å bli kasteballer i systemet. Det bør vurderes om det kan innføres bedre virkemidler for samarbeid mellom spesialisthelsetjenesten og kommunene, men dette må ikke gå på bekostning av tilgang til spesialisert hjelp når dette trengs.

---

¹ <https://www.dagensmedisin.no/psykisk-helse-rop-lidelser-rus-og-psykiatri/act-og-fact-utvikling-ikke-utvanning/707791>

² <https://www.riksrevisjonen.no/rapporter-mappe/no-2024-2025/helse-og-velferdstjenester-til-personer-med-samtidig-rusmiddellidelse-og-psykisk-lidelse/>

Psykologforeningen mener

- Ansvaret for behandling av rus-lidelser opprettholdes som et spesialisthelsetjenesteområde, for å ivareta likeverdighet for pasientgruppen.
- Psykologspesialister spiller en sentral rolle i å sikre tilgang til evidensbasert behandling i tverrfaglig spesialisert rusbehandling.